

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sancta Communitas, In Paupertate religiosa inviolata

Wissingh, Anton

Coloniae Agrippinae, 1699

Cap. VIII. De peculiorum reservatione, usu, & abusu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49611](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49611)

CAPUT VIII.

De Peculiorum reservatione, usu, & abusu.

Quæres, An liceat quibuslibet Regularibus, vi primævæ institutionis suorum Ordinum reservate peculium pro suis particularibus privatis usibus. Ante responsionem

N. 1. Ex P. Marchant. H. Casal. Bartoluc. & aliis, quòd *peculium sit qualibet res temporalis, pretio aestimabilis, seorsim à rebus communibus separata, ac privatis usibus deserviens.* Quod si apud communem depositarium Conventus sit depositum ad conservandum dicto fine, vocatur *Depositum Regularis* (non sumitur hìc depositum in acceptione Juristarum). Unde *peculium, & depositum* habent se, sicut termini magis & minus communes. H. Casal. Hoc peculium consistit in remobili, vel immobili, eleëmofyna certa certis temporibus à certo accipienda, vel in redditu temporario annuo perpetuo, vel vitalitio percipiendo à monasterio, aut ejus Officialibus levando in subsidium privati Religiosi; vel in pecunia, lana, tritico, pecore &c. vel &c. (nisi id aliunde vetitum sit).

N. 2. Hoc peculium est duplex, *Primum profectitium*, cujus solùm habetur utilitas quoad fructum, vel usum, at dominium est penes alterum, penes patrem, avum, patruum &c. *Aliud adven-*

adventitium, in quod quis habet dominium saltem radicale; licet ususfructus sit pones alterum, v.gr. parentem &c. Peculium quod Religioso competere potest, non est nisi profectitium, ut patet ex terminis. Estque hæc generalis Regula ex *H. Casal*, quodd in Religioso particulari nequeat reperiri peculium, quod teneatur titulô dominii, possessionis juridicæ, usus-fructus, administrationis independentis, vel usus-juris; quia omnia ista concludunt quamdam proprietatem. Hinc peculium Religiosorum (si tamen illis licitum sit,) nequit haberi, nisi titulô simplicis administrationis, & à nutu Superioris continuo dependentis, si is fuerit Officialis; vel titulô usus-facti solius, si privatus alius Religiosus sit. *NB.* (loquor de solemniter professis.)

N. 3. Ex cit. *AA.* & aliis, quodd triplex possit distingui Religiosorum *Peculium*. *Primum*, si quis apud se, vel apud alios quidpiam eo animo detineret, aut sibi reservaret (licet ad solum usum determinatum vel non determinatum) ut plena auctoritate, & independenter à Superioris licentia de eo disponat. Vel cum sic occultat, ut liberæ Superioris dispositioni illud subducat, aut, si id manifestet, ei tamen renuntiare non sit paratus. Et hoc continet gravem proprietatem, ideoque numquam licebit. Et ita sumitur subinde in *SS. Canon.* per quos Monachus relinquens post mortem peculium, sacra sepultura privatur.

Secundum genus peculii, quando quis Religiosus ex licentia Prælati pecuniam vel aliam rem

habet sepositam à massa communi, ut ad usus quoslibet indeterminatos pro re nata applicet. Vel quando generalem habet licentiam aliquid sibi licitè comparandi, unde suis necessitatibus provideat: aut ut usum-fructuum, usum, vel administrationem alicujus rei mobilis (non autem immobilis) in usus licitos habeat, quatenus de ea re pro libitu suo disponat, usque ad revocationem totalem vel partialem Superioris. De hoc ait *Bartoluc. noster*, quod, licet non contrarietur essentia voti paupertatis, cum nullum dicat jus, tamen, quia Concil. Trid. id prohibet, & Clemens VIII. illicitum declaravit eò, *quia novo decreto prohibitum*, tum quantum ad culpam, tum etiam quantum ad pœnam; etiam tale peculium paupertati regulari repugnare videatur: & ideo (*nisi per Summum Pontificem id Regulari concedatur,*) semper illicitè & cum scrupulo ab eodem detineatur, ut ait *cit. Bartoluc.* NB. Hæc ultima parenthesis potest favere illis Religioni- bus, in quibus ab altis Summis Pontificibus indultum est, ut formam perfectam ærarii cum tribus clavibus &c. prout in Decreto S. Congreg. Visitat. Apost. inserto Constit. Urbanis plenius exprimitur, habere queant, cui pecunia Con- ventus, non tantum communis administrationi- bus, sed etiam particularium Fratrum eleëmo- synarum inferatur, pro sublevandis eorum par- ticularibus quibuscumque necessitatibus, cum speciali prævia adnotatione in libro deputato, *quis, quid, quantum, quando &c.* sive dum im- ponitur, sive dum extrahitur, &c.

Tertium genus peculii est, quando aliqua pecuniae summa separatim detinetur, ut exinde suis determinatis particularibus necessitatibus provideatur, v. g. ad comparandam tunicam, libros coëmendos, vel alia necessaria simpliciter, aut secundum quid, quæ à Monasterio non supeditantur: vel certè quando Religiosus habet usum alicujus rei determinatæ ad talem vel talem particularem effectum (extra communem consuetam distributionem) Statui regulari non repugnantem. Hoc peculium, si vestiatur quibusdam conditionibus (ultra Superioris licentiam requisitam, & præsuppositum interpretativè consensum Summi Pontificis) in certis casibus certorum Monasteriorum Religiosis poterit permitti; prout infra. Sed

N. 4. Nomine peculii hoc tertio modo sumti non veniunt illa, quæ propter quotidianam & continuò durantem necessitatem Religiosis singulis indiscriminatim ex communi penu, cellario, & vestiario conceduntur. v. g. tunica, pileus, calcei, panis, vinum usuale, calami, atramentum, charta, conservæ vel præservativæ in initio jejunii ab Abbate singulis Religiosis ad aliqualem confortationem, & recreationem datæ, & in cellis conservandæ permissæ &c. Nam hæc minimè debent vocari peculium, cum spectent ad communem massam, ex qua extractæ quidem, & applicatæ, neutiquam tamen abstractæ, nec peculiaritatis nomine intitulandæ.

N. 5. Ex *Dionys. Carthus. l. de reform. claustral. a. 8.* quòd Religiosi votis solennibus, vel

P. 5

quasi

quasi solennibus adstricti sint triplicis differentia. Nam *primi* sunt de stricta observantia, qui peculium nec habent, nec volunt habere, sciunt quippe se licenter non posse habere; neq; eis ullo modo permittitur à Superiore, nec à Regula, nec ab Ordinis particularibus constitutionibus. *Secundi* sunt penitus deformati, lapsi, & obtenebrati, qui de proprietate conscientiam sibi non faciunt, sed propria habent, aut arrogant, vel malitiosè sibi appropriant (licèt interim proprietatis habendæ capaces non sint) habere plus cupiunt, & licèt se habere confingunt, quia oppositum scire & audire contemnunt, aut certè non curant. *Tertii* mediò modò se habere videntur; qui habentes peculium, de proprietatis vitio se excusant, dicentes, se habere non propria, sed appropriata, utpote quia de licentia justa & rationabili Superioris talia se habere, atque ad resignandum, juxta ejusdem legitimum mandatum se paratos asserunt. Hos tertios dicta legitima licentia, & bona conscientia, & justa necessitas excusat; prout infra, quavis nec de his, minùs de aliis, intrepidè id indefinitè asserere audeat *Dionys. Carthuf.* dicens generatim lc. *Quod habere peculium sit Religiosis illicitum. Et sancta Religioni vehementer contrarium, immo Religiosi status atque monastice vite lamentabiliter destructivum, Et contra sanctissimorum PP. qui Ordines instituerunt, intentionem, doctrinam, Et prohibitionem.* Hæc ille quidem, cui tamen per omnia non assentior; licèt hoc experientia convincat, quòd peculium non debitis conditionibus circumvallatum sit vitæ religiosæ pede-

pedetentim relaxativum. Utinam hoc verum non esset ! Interim *secundum tempora, & mores sunt saepe temperandi rigores.*

N. 6. Bene intelligenda esse hæc duo ; scil. 1. quòd aliquid *per se* non liceat, 2. quòd aliquid *per accidens* licitum fiat. E. G. *per se*, & supposita rerum legitima divisione, non licet mihi tollere rem proximi usu consumptibilem v. g. panem &c. eumque consumere. Nec *per se* licitum est clericis, ac Monachis, seu Religiosis, propter varias SS. Canonum inhibitiones, hæc & illa facere; quæ tamen *per accidens*, scil. ob maximam necessitatem vel inopiam licent; in qua & mihi licet panem, invito Domino accipere, & consumere, quo ipso, rem alienam, jure poli facio mihi propriam per actualem usum in succurrendo maximæ vel extremæ meæ necessitati. *Hi duo distinctivi termini servient materia presententi.*

N. 7. *Vivere in communi* (Ad quòd conatur modernus SSmus D. N. Innocentius XII. ex generali & speciali cura erga oves sibi creditas, indefesso studio, paterna sollicitudine, ingentique labore, ac vehementi conatu in- & adducere omnes Religiosos, ex causa multiplici) contingit variis modis; inter quos unus altero nobilior, excellentior, melior. v. g. 1. *Alique communitates Religiosorum habent in communi solùm commune claustrum, sepulchrum, dormitorium, &c. at pro privatis necessitatibus tam quoad cibum, potum, vestitum, medicinam, debent æquè aut magis esse solliciti, quàm sæculares. Fateor hæc est valde exilis sicut communitas, sic fortè*

tè & charitas, religiosæque vitæ regularitas. Quæ necessariò post se trahit plurimas non bonas consequentias: nam *ex absurdo uno sequuntur multa.* *Secunda aliquantulum melior*, in qua insuper victus, ex parte etiam vestitus ex communibus suppeditantur singulis; & hoc cum multiplici adhuc differentia, prout fert monasteriorum mos, aut possibilitas &c. *Tertia perfectior*, in qua omnia necessaria qualiacumque tam pro infirmitate, quàm pro necessitate personæ suppeditantur; at tamen peculium ex conniventia & causa iusta, in modica quantitate indulgetur ad particulares casus, ob peculiaris motiva, v. g. ad conficiendum iter non necessarium pro Monasterio, ad visitandum amicos, ad excipiendum singulariter hospitem præ aliis gratiorem, & hoc intuitu meritorum talis personæ, vel utilitatis præsentis, aut futuræ &c. *Alia tandem perfectissima*, in qua nihil conceditur peculiare privatis personis particularibus; proinde ab illis nullus quid expectare poterit, qui proinde Religiosi ob hoc sunt feliciores, quòd in nullo, pro nullo teneantur esse temporaliter solliciti, sed sancta & immaculata ipsorum Religio sit ipsis & Pater, & Mater, & tutor, & procurator, & obses, & præses, pascens, & protegens corpus, & animam, utrumque imbuens regulari disciplina, & perfectione (*respectivè*) religiosa. His ita necessariò prænotatis, erit facilior resolutio quæstionis propositæ ab initio Capitis. Quæ tamen ad placitum singulorum difficulter dari poterit. Scio, quid faciam, ut neminem exasperem, omnes conciliem; mediâ viâ ibo, nimis rigoro-

gore-

gorofas inter, & nimis laxas sententias; simul & in generalibus conclusionibus sistendo (ex aliorum Dⁿⁱ. placitis citandis) *particularesque laudabilium Religionum laudabiles consuetudines, seque sint, intactas relinquendo*; ut hoc modo consulam sacrae communitati, simul & communi charitati.

CAP. IX.

Continet responsionem ad questionem prioris Capituli, an liceat reservare peculium particulari Religioso.

R. Non licet quibusvis indiscriminatim Regularibus, vi primæ vae institutionis suarum Religionum, reservare peculium (*etiamsi ut distinctum contra proprium*) suis peculiaribus usibus. Sensusque hujus responsionis est, quod *per se* non liceat; nec *quibusvis*; nam *aliquibus*, quibus Monasterium pro nunc in nullo suffragari potest, procul dubio licebit, jure naturæ licentiam hanc deferente; cui etiam nullus jure contrariari potest. Deinde *pro nunc* & *ex accidenti* licet; quia Monasterium devastatum per bella, aut per prodigalitatem officialium, Monachorumve intemperatum vivendi modum, aut aliunde ad nimiam pauperiem redactum. Dicitur etiam in parenthesi, *etiamsi, ut distinctum contra proprium*: nam, si sumeretur, ut est idem, quod *proprium*, res est nimis manifesta, quod sic non liceat, nec unquam licuerit: & sic in antiquis Canonibus, & Mona-